

1953
July/19th

ਵਿਰੋਧੀ ਅਪਰਾਧੀ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ,

ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਾ ਚੰਨ ਕੌਰ,- ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1953 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 282

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V)—ਧਾਰਾ 488—ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ—ਕੀ 'ਦੋਸ਼ੀ' ਹੈ—ਧਾਰਾ 342—ਕੀ ਧਾਰਾ 488 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ—ਧਾਰਾ 342 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਤਹਿਤ—ਕੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1923 ਦੇ XVIII ਦੇ ਸ਼ਬਦ "ਦੋਸ਼ੀ"* ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ, ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 342, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ, ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗੈਰ-ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇ।

ਡੈਮੋਲੋ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਡੈਮੋਲੋ (1), ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਦੁਆਰਾ 25 ਮਾਰਚ, 1953 ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਨੰਬਰ 486 ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬੇਨੀ ਪਰਸ਼ਾਦ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਜ਼ੀਰਾ, ਮਿਤੀ 24 ਅਕਤੂਬਰ, 1952 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੋਧ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 10,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। 30 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ, Mst. ਬਚਨ ਕੌਰ, ਧਾਰਾ 488, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ।

ਜੇਐਨ ਸੇਠ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਵਾਈਪੀ ਗਾਂਧੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

, 1952 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। Mst ਨੂੰ ਮਾਸਿਕ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਵਜੋਂ 30. ਬੇਨਨ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੀ।

ਆਰ) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1926 ਲਾਹ. 667

ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਚਨ ਕੌਰ ਨੇ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ, ਸੀ.ਆਰ. P. ਕੋਡ, ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। 50 ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਹਵਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ 9 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਦੋ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦਾ ਸਹੁਰਾ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਮਾੜੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਖਿਰਕਾਰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਟਮਾਰ ਦੇ ਕੇ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਰੀਬ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਹੈ।

ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੋਧ ਲਈ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: -

ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁੱਖ ਕਿਰਾਏ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਧਾਰਾ 342, ਸੀ.ਆਰ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪੀ. ਕੋਡ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਏ.ਆਈ.ਆਰ., 1926 ਲਾਹੌਰ 667 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 342, ਸੀ.ਆਰ. ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ। PC ਨੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਚਨ ਕੌਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। "ਉਪਰੋਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ 24 ਅਕਤੂਬਰ, 1952 ਦੇ ਹੁਕਮ, ਜੋ ਕਿ ਐੱਮ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਚਨ ਕੌਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ.ਐਨ.ਸੇਠ , ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਈ.ਪੀ.

ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ।

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 74/3 ਆਫ 1952 ਵਿਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਬੈਨੀ ਪਰਸ਼ਾਦ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਮੁਸੱਮਤ ਬਚਨ ਕੌਰ ਨੂੰ 30 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ

ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਯੂ - ਦੀ ਧਾਰਾ 435 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 24 ਅਕਤੂਬਰ, 1952 ਨੂੰ ਬਚਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ।

ਕੌਰ

-----ਸੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਹਮਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਦੋਹਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ।

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜੇ. ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਡੈਮੋਲੋ ਬਨਾਮ ਮਿਸਜ਼ ਡੈਮੋਲੋ (1) 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਮਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ 24 ਅਕਤੂਬਰ, 1952 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। .

ਵਿੱਚ ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1926 ਲਾਹ. 667, ਸ਼ਾਦੀ ਲਾਲ, ਸੀਜੇ, ਨੇ ਕਿਹਾ-

“ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 342 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ।”■

ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

“342(1)। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ,

(1)

ਏਆਈਆਰ 1926 ਲਾਹ. 667

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰੋ। ਬਚਨ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਕੌਰ

- (2) . ਦੋਸ਼ੀ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਝੂਠੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ; ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਜਿਊਰੀ (ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ) ਅਜਿਹੇ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਜਵਾਬਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਸੋਚਦਾ ਹੈ।
- (3) . ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੁਰਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਲਈ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਜਵਾਬਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।
- (4) . ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਚੁਕਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। "

1923 ਦੇ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ XVIII ਦੁਆਰਾ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (8) ਅਤੇ (9) ਨੂੰ ਉਪ - ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ "(7) ਅਤੇ (8)"। ਉਪ ਧਾਰਾ (8) ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ" ਪੁਰਾਣੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (9) ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ " ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ" ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਜੋ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦੀ ਸੀ: -

- (5) ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਜੇ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ "ਮੁਲਜ਼ਮ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ , ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

Karnail
Singh
v.
Mst. Bachan

Harnam
Singh,

ਧਾਰਾ 340/ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

“340(1)। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 107, ਜਾਂ ਅਧਿਆਇ X, ਅਧਿਆਇ XI, ਅਧਿਆਇ XII ਜਾਂ ਅਧਿਆਇ XXXVI, ਜਾਂ ਧਾਰਾ 552 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹੂ ਨਹੀਂ ਚੁਕਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਦਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਜਗਨ ਨਾਥ ਸੇਠ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਕੋਲ 22 ਘੁਮਾਣ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਮੁਸੱਤ ਬਚਨ ਕੌਰ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 6,000 ਜਾਂ 7,000 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਵਿੱਚ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਸੱਤ ਬਚਨ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 400 ਜਾਂ 500 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 1500 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 24 ਅਕਤੂਬਰ, 1952 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ 1953 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ 282 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

675 HC—600—5-5-54—CP ਅਤੇ S.» ਪੀ.ਬੀ., ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ